СВОБОДА SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ДНЕВНИК

УРЯДОВИЙ ОРГАН ЗАПОМОГОВОЇ ОРГАНІЗАЦІЇ УКРАЇНСЬКИЙ НАРОДНИЙ СОЮЗ В ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВАХ АМЕРИКИ.

UKRAINIAN DAILY

OFFICIAL ORGAN OF THE UKRAINIAN NATIONAL ASSOCIATION, Inc.

ЦІНА ЦЕНТИ. РІК XXXVIII. Ч. 175. Джерзи Сіти, Н. Дж., середа, 30 липня 1930. VOL. XXXVIII. No. 175. Jersey City, N. J., Wednesday, July 30, 1930. THREE CENTS.

ВЖЕ РОЗПОЧАЛИ БОЙКОТ СОВІТСЬКИХ ТОВАРІВ

НЮ ЙОРК. — Заповіджений бойкот совітських товарів не дав на себе довго ждати. Ото портові власти не допустили до вивантаження мягкого дерева з корабля, який приплив з Росії до Ню Йорку. Зроблено це на приказ департаменту торговлі на тій підставі, що привезені вироби походять з вимушеної праці.

Кажуть, що до Ню Йорку пливе таких 32 кораблів, яких жде тасама судьба. Щоби тому запобігти, поїхали представники Амторга, совітської торговельної місії, до Вашингтону, але є мала надія, щоби вони там добилися якихсь успіхів. Голова місії, Богданов, запевняє уряд, що совітський уряд не веде ніякої агітації в Америці та що совітська загранична торговля така мала, що вона не може в нічім зашкодити Америці. Дотого світи довозять до Америки такі вироби, яких тут не продукують, або продукують дуже мало. Богданов подав далі, що коли Америка не допустить совітських товарів, то совіти перестануть купувати американські товари.

В КАНАДІ ПОБІДИЛА КОНСЕРВАТИВНА ПАРТІЯ.

МОНТРЕАЛ. — У виборах до парляменту дотепершна либеральна партія, яка була досі при владі, потерпіла цілковиту невдачу. Навіть не знати, чи при виборах перейде Мекензі Кінг, дотепершній премієр. Чотирох бувших міністрів перепало. Консервативна партія приходить отже до керми. Це означає, що Злучені Держави втратять яких $500,000,000 на охоронній тарифі, яку обстоюють консерватисти як відплату за американську нову тарифу.

Причиною повалення либералів було важке положення фармерів та щораз більше зростаюче безробіття.

НЕ УЗНАЮТЬ НІЯКИХ ПЕРЕШКОД.

НЮ ЙОРК. — Грабунки зростають з кождим днем. Нападають людей у білий день і у самій середині міста, на найбільш відлюдних місцях. У вівторок пополудні ввійшов бандит до склепу компанії Юнайтед Сігар Стор, націлився револьвером на крамаря та забрав з каси $600. У склепі було повно людей, бо находився він при розі 42 вулиці і семої евені, але ніхто не відважився противитися бандитови чи повідомити поліцію. Бандит був сам один. Виглядав на молодого хлопця без капелюха, з розпінятим ковніром. Забрав гроші й слід пропав по нім.

АМБАСАДА НЕ ВИРІКАЄТЬСЯ АЛЬКОГОЛЮ.

ВАШИНГТОН. — Нового британського амбасадора сер Роналда Ліндзея засипують сухі листами, домагаючися, щоби він не дозволив уживати в британській амбасаді алькоголічних напитків. Кажуть, що попередний амбасадор Говард зрезигнував з дипльоматичного привілею і пристосувався до американської прогибіції. Та новий амбасадор, як подають, спроваджує далі вина й лікери, а на листи з докорами не відповідає.

АВСТРІЙСЬКІ СОЦІЯЛІСТИ В АМЕРИЦІ.

НЮ ЙОРК. — Нюйоркські соціялісти витали своїх товаришів по політичнім переконанню, котрі прибули з Австрії, щоби відвідати Америку. З Австрії прибуло 89 соціялістів, між якими є 30 жінок.

Австрійські соціялісти заявили, що соціялізм не має виглядів у такій малій країні як Австрія, а зате може він розвинутися добре в Америці, де капіталізм доходить до верха свого розвою. Знов американські соціялісти звертали увагу гостей на те, щоби вони не дали собі завернути голови американським добробутом та тим, що тут робітник їздить автомобілем, бо тут є 5,000,000 безробітних, які не мають що їсти, а якими не турбується правительство, як це буває в Европі.

МИСС ЕДЕРЛЕ РОЗЧАРОВАНА.

РАЙ (Ню Йорк). — Мисс Ґертруд Едерле, літ 24, котра перед чотирма роками здивувала цілий світ, коли переплила канал Ля Манш, не дуже тепер задоволена тим своїм осягненням. Всі її тріюмфи й праця на сцені спричинили у неї нервовий розстрій та причинилися до притуплення слуху. Вона ще й тепер добре не чує, хоч видала на лічення більшу половину зароблених по театрах грошей.

ОКЕАН БЕЗ КИСНЯ.

ВАШИНГТОН. — О. В. Торесон, котрий відбув подорож по океанах на безмагнетнім кораблі „Карнеґі", говорив по радіо про враження зі своїх подорожей. Капітан Торесон переїхав яких 350,000 миль і цілих 20 літ займався студіюванням океанів. Зі своїх спостережень підніс він особливо те, що знайшов на Тихім океані великий простір, який позбавлений цілком кисня і в якім не живуть ніякі сотворіння. Він твердить, що ота полоса спинює мандрівку риб з одних океанів до других.

ПО РАДІО З ЛІТАКА НА ПРОСТОРІ 14,000 МИЛЬ.

БУЕНОС АЙРЕС. — Світовий летун капітан Енсей говорив по радіо з літака, який кружляв над містом, з містом Сидней в Австралії. Віддаль виносила 14,000 миль.

БУРЯ З ГРАДОМ У ЧОРТКІВЩИНІ.

Буря з градом перейшла над полями в Звинячі (пов. Чортків). Є знищених 500 моргів поля на 25 проц., 100 моргів зеленини й около 5 моргів городів. Вода зобрала до потоку рільниче знаряддя і 20 курей Йосифа Шкільного з Підмонастиря біля Звиняча. Шкода виносить около 21,000 зол.

НОВИЙ НІМЕЦЬКИЙ РАЙОН НА УКРАЇНІ.

У Пулинському районі на Волині утворюється новий німецький район, який складатиметься з 33 сільських рад. Житомирський окружний виконком почав уже відповідні практичні заходи.

НАВІТЬ „ПОЛІТИКА" БУЗЬКІВ ЗВЕРТАЄТЬСЯ ПРОТИ ФРАНЦІЇ.

Люде, які займаються статистикою руху птахів, стверджують, що за останні роки до Франції прилітає на 20 відсотків менше бузьків ніж минулими роками. Щойно тепер є зовсім зрозуміле, чому у Франції родиться щораз менше дітей. Хоч у Франції устроюють тепер для бузьків спеціяльні вигідні гнізда, то це нічого не помагає. Видко, що бузьки перенеслися до Італії.

БЕРЛІН МАЄ 1,000 ВОРОЖОК.

Урядова статистика Берліна виказує 1,000 жінок, яких одиноюю професією є ворожбитство. Стверджено, що заробітки берлінських ворожок є дуже високі. Найбільше питань, звернених до ворожок, відносилися до майбутньої долі цього велитенського міста.

УТІК З РОСІЇ НА ЛІТАКУ.

Російський старшина Корсаков перейшов вольську границю і просив захисту у польських властей. Він оповідає, що його засудили на смерть за увільнення свого батька з вязниці. Тоді утік він на літаку разом з батьком. Але російська погранична сторожа вистрілила до літака і ушкодила апарат. Летун спустився при помочи легкопаду, а його батько упав разом з літаком і забився.

25-ЛІТНИЙ ЮВИЛЕЙ Т-ВА „ВЗАЇМНА ПОМІЧ УКРАЇНСЬКОГО ВЧИТЕЛЬСТВА".

День 7. липня ц. р. був призначений на відсвяткування ювилею многозаслуженого Т-ва українських учителів народних шкіл. Ювилей цей являється великим святом не лише самого народнього вчительства, але й цілої Нації, на вихованя якої у нас, так як і скрізь, учительство все мало могучий вплив. Українське вчительство посередньо і безпосередньо було одним з найважніших чинників у нашому недавному визвольному змаганні. Вистане взяти під увагу один уступ зі статті, вміщеної в органі „Учительське Слово": „Нація потребує перевиховання, а цього перевиховання може доконати тільки добрий учитель. Тому зі здвоєною силою мусить взятися Т-во „Взаїмна Поміч Українського Учительства" до праці, щоби дати українській нації доброго вчителя. Бо Т-во „Взаїмна Поміч Укр. Учительства" тільки для народу існує і все, що творить, для нього творить", — щоби зрозуміти, що ювилей 25-літної діяльности Українського Учительського Товариства, це ювилей всенаціональний.

СЛІДАМИ ЗАПОРОЖЦІВ.

Нужда на верховині загнала нас на лісові роботи з косівського повіту аж у Туреччину, на береги Чорного моря. Знаходимося коло самої Синопи, на яку колись нераз нападали Запорожці визволяти українських невільників з турецької неволі. Є нас тут 80 українських робітників. Часто підчас святочного відпочинку оглядаємо руїни тих тюрем і криптостей, в яких колись карялися наші предки, а які потім руйнували Запорожці. А тепер ми, їх нащадки, працюємо також тут, визискувані вже іншим, новим способом.

ОГРІВАЮТЬ ОЗЕРО ЙОГО ТЕПЛОТОЮ.

Гірське озеро Кльостерс у Швайцарії видає свою силу великій електрівні. А ця огріває одною частиною озеро, щоби запевнити гостям в часі від червня до вересня однакову температуру.

ДО ЧОГО ДОДУМАЛИСЯ ЛЮДИ.

На лондонській фотографічній виставі можна оглядати найменший фотографічний апарат світа. Знимки, які робить цей апарат, не можна навіть доглянути голим оком. Треба аж триста знимок, щоб вони заповнили таку площу як головка від шпильки. Щойно під побільшеним склом можна побачити, які гострі знимки робить цей малесенький фотографічний апарат.

ВНУТРІШНЯ ПОЗИЧКА.

Краєве господарське Товариство „Сільський Господар" у Львові розписало внутрішньо-українську позичку на цілі розбудови сільсько-господарської організації. В тій справі видано відозву, в якій між иншим читаємо: „Праця кождого хліборобського товариства, яке є школою поступового господарювання, вимагає богато фондів. Деінде хліборобські товариства користуються допомогою державних чи самоурядних великих кредитів. **Наше Товариство здане лише на свої власні сили.** Щоби товариство „Сільський Господар" могло заспокоїти потреби нашого села і з поміж розмахом розгорнути працю своїх центральних установ, на це потрібно Товариству грошевої допомоги. Президія Краєвого Госп. Т-ва „Сільський Господар" у Львові рішила затягнути в українських хліборобів позичку, яка є забезпечена недвижимим майном товариства. Позичку приймається вже від від 5 золотих вгору, а складати її можна у всіх філіях „Сільського Господаря" в цілому краю, або прямо можна відсилати до Централі у Львові, вул. Зіморовича 20. Зворот позички наступить по 5-ти роках, то є від 1935 року починаючи. Позичку приймається від дня 1. липня 1930 до дня 1. травня 1931 р. Позичка буде безпроцентовою. Кожне село, кожний хлібороб мусить ціликом удільня позички товариству „Сільський Господар" допомогти йому до виконання праці, призначеної на добро українського хліборобського стану. Позичаючі дістануть дожні листки, на які Т-во „С. Г." буде повертати позичені гроші. Вислід позички буде мірилом свідомости і зрозуміння клича орієнтації на власні сили, це-ловісім серед українських мас.

ШУКАЮТЬ „ПРИЄМНИХ РОДИЧІВ".

В Токіо знайшли на дворці кошик з трупами сімох дітей. В Японії родиться багато незаконних дітей. Щоби їх позбутися, віддається їх маклерам (брокерам), які за 10 англійських фунтів перебирають місію найти дітям „приємних родичів". Поліція заарештувала тепер такого маклера, який забравши гроші, убив семеро немовлят.

КРІВАВІ ЗУДАРИ ПОЛІЦІЇ З НОВОБРАНЦЯМИ.

В Коростенку, повіту добромильського, дійшло до зудару новобранців з поліцією, при чому новобранці мали намагатись обезброїти поліцію. Підчас того поліцай Юзеф Мдевський вистрілив з револьвера і одним зі стрілів поранив тяжко новобранця Трибова. — Подібні події мали місце в Довгомостиськах, повіту мостиського, при чому поліцінят Кужинський пробив багнетом груди новобранця Кицилицьки, а поліцінят Коздовський поранив багнетом новобранця Шпуляра. Поліція твердить, що у всіх випадках новобранці заняли до них ворожу поставу і намагалися їх обезброїти.

ПРАВДИВОГО ДРУГА ЛИШЕ В БІДІ ПІЗНАТИ.

Підчас російської революції прийшлося неодному горожанинови старої імперії покинути родину і майно й спасатися у течею аж кордон. Така саме доля стрінула і багатого купця Курчоглу з Тифлісу. Перед своєю утечею повірив він дорогоцінности мілионових вартостей своїому знакомому Плавському, зятеви румунського генерала Ліниу. Плавський переїхав щасливо російський кордон і зараз змінив свое відношення до старого приятеля Курчоглу. Він відказався видати майно і твердив, що річи належать йому. Справа опинилася в суді і ведеться вже кілька років. Убогий, а колись богатир Курчоглу найшов других приятелів, які підпирають бідного емігранта і фінансують процес. Щастям в нещастю є те, що всі дорогоцінности находяться в переховано банку Марморош Блянк і що суд положив на них аж до вирішення свою охоронну руку. Процес доспів вже так далеко, що судова комісія удалася в супроводі оскарженого й оскаржуючого та їх адвокатів до банку, де мав подати Курчоглу доказ того, що скарби належать йому. І це йому пощастилося. Коли йому показали футерал, то Курчоглу подав подрібний опис предмету, який у футералі находився. Не треба підчеркувати особливого вражіння, яке викликав цей документ, що муж мимо свого нещастя на присутних. Надія відзискати втрачене майно і зажити послідні роки свого життя (Курчоглу має поверх 50 літ) в спокою і задоволенню, розбудила небудничу енергію і елястичність зависимого. Його опис у золоті кованих брошок та діямантів, перстенів і т. д. звучав немов реферат знавця і збив з пантелику противну партію. При перевірці предметів фундував у році знавця черновецький ювелір Вайс. Справедлива справа пана Курчоглу так якби виграна. І має він рацію радіти з цього приводу, а з ним і ті, для яких справедливість — честнота.

НАСЕЛЕННЯ В РОСІЇ ХОВАЄ СРІБЛО

МОСКВА (СССР). — Радянська влада переводить масові арешти за „спекуляцію" срібном. Селянство та й міське населення старається збирати та ховати срібло. Срібні гроші тепер серед населення ціняться вдвічі дорожче від паперових. В обігу залишилося так мало дрібних срібних грошей, що влада наказала замість них видавати почтові марки й навіть трамваєві білети та різні купони. Влада страшенно занепокоєна тим, що населення ховає срібло, й уживає всіх заходів, щоби до цього не допускати.

Побіч з загальною недостачею фабрикатів почався „голод" на взуття для населення. Радянська влада розпорядилася видавати черевики для дітей по карткам на хліб, а для дорослого населення взуття може продаватися лише за спеціяльним дозволом влади. Товаровий та харчовий голод у Росії все збільшується, не зважаючи на всі старання влади його зменшити.

БОЛЬШЕВИКИ ВЕДУТЬ ПОГРОМНУ АГІТАЦІЮ.

БУКАРЕШТ (Румунія). — Міністер внутрішніх справ заявив, що в його руках знаходяться докази, що агітацію в Буковині та в інших частях Румунії ведуть большевицькі агенти з метою дискредитувати Румунію в очах світа. На Дністрі арештовано одного Македонця, студента румунського університету, який хотів перебратися на Радянщину. По арешті виявилося, що це був спеціяльний курієр комуністичного інтернаціоналу.

При нім знайшли документи, які показують, що погромна агітація організована московськими большевиками. Наслідки її вже є ті, що бувший міністер Радуцена повідомив уряд, що він не може затягнути за кордоном позички для уряду їзза погромів у Румунії.

ДАНІЯ ЗЛІКВІДУВАЛА ВОЄННУ ФЛЬОТУ.

КОПЕНГАГА (Данія).—Данське правительство вирішило продати останні два крумляки данської воєнної фльоти. Пропозицію купити ці кружляки зробив китайський посол в імени нанкінського уряду. Китайці купують їх спеціяльно для боротьби з піратами на Китайському морі.

З продажею цих кружляків остаточно буде зліквідована данська воєнна фльота.

В НІМЕЧЧИНІ ЗОРГАНІЗОВАНО ЛІБЕРАЛЬНУ ПАРТІЮ.

БЕРЛІН (Німеччина). — Повстала нова політична партія „Штатспартай", яка має репрезентувати інтереси середньої кляси. Партія буде либеральною й стоятиме на грунті оборони республиканської конституції від лівих і правих її ворогів.

БОРОТЬБА З КОМУНІСТАМИ В ФІНЛЯНДІЇ.

ГЕЛЬСІНҐФОРС (Фінляндія). — Невідомо ким спалено помешкання комуністичної газети. Газета вже довший час була закрита правительством і тому не виходила. Недавно невідомі особи арештували були управителя цієї газети, але скоро його звільнили.

Уряд тепер звернув свою увагу на робітничі юнії, при помочи яких у Фінляндії провадиться комуністична пропаганда. Треба сподіватися скорого розвязання юній та арешту комуністів-пропагандистів.

ПІКЕТУЮТЬ КРАМНИЦІ З ЕВРОПЕЙСЬКИМИ ТОВАРАМИ.

БОМБЕЙ (Індія). — В той час, коли лідери націоналістів провадять переговори з Ґандіем та з його увязненими товаришами про припинення активної боротьби з Англією, більше непримирні націоналісти зорганізували боротьбу з европейським крамом. Для цього зорганізовано в місті яких 700 пікетовців-Індусів, котрі пікетують крамниці з европейським крамом.

В кількох випадках між ними й покупцями дійшло до сутичок. У всякому разі це пікетування завдає велику шкоду торговлі.

ТОРНАДО В ТУРЕЧЧИНІ.

ІСТАНБУЛ (Туреччина). — Над містом Андріанополем пронеслася страшна буря. В районі, засіпленім бурею, знищено 80% домів, повалено телеграфічні стовпи, з корінням повиривано дерева й зруйновано девять мінаретів (вежі біля магомеданських мошей).

Дотепер нараховують двацять осіб убитих і кілька соток тяжко покалічених. Зірвало дахи з чотирох мінаретів зі знаменитої мошеї султана Селіма, яка вважається по своїй красі чудом турецької техніки.

ВАЛЬДЕМАРАС ХОТІВ УТЕКТИ.

КОВНО (Литва). — При помочі своїх прихильників, офіцирів армії, хотів утекти зі свого заслання бувший диктатор Литви, Вальдемарас. Втеча йому не вдалася. Девятьох з тих, що помагали йому, арештовано й поставлено перед суд. Біля Вальдемараса тепер значно збільшено охорону.

Вальдемарас був на прогулькі в лісі з двома своїми приятелями, коли до них підіхало авто, в яке Вальдемарас хотів сісти, але поліція перешкодила цьому й арештувала всіх, що були в авті та поблизу.

"SVOBODA" (LIBERTY)
FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily except Sundays and holidays at 81-83 Grand Street, Jersey City, N. J.
Owned by the Ukrainian National Association, Inc.

Edited by Editorial Committee.

Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J. on March 30, 1911, under the Act of March 8, 1879.

Accepted for mailing at special rate of postage provided for in Section 1103 of the Act of October 3, 1917, authorized July 31, 1918.

SUBSCRIPTION RATES:
Three cents a copy.

One year	$ 7.00
Six months	$ 3.75
Three months	$ 2.00

Foreign and Jersey City Rates:

One year	$10.00
Six months	$ 5.00
Three months	$ 2.75

ПЕРЕДПЛАТА:
Поодиноке число три центи.

На рік	$ 7.0.
На пів року	$ 3.7.
На три місяці	$ 2.00

В Джерзи Ситі і Заграницею:

На рік	$10.00
На пів року	$ 5.00
На три місяці	$2.75

За оголошення редакція не відповідає.

З Канади належить висилати гроші лише на т. зв. Foreign Money Order

За кожду зміну адреси платиться 10 центів.

Телефон „Свободи", Montgomery 498. Тел. У. Н. Союза: Montgomery 1838.

Адреса: "SVOBODA", P. O. BOX 346, JERSEY CITY, N. J.

З РУШНИЦІ В ГНИДУ

Конгресова комісія для розслідження комунізму випливла з кількох жерл. Кількох конгресменів хотіло дістатися на першу сторону великих газет, „добути першу сторону". Газетярам у се хоч грай: в огірковий сезон і огірок у їх млині стане за збіже. Думали попасти туди й жадні такої слави поліційні комісарі, шпиги й вся та проча братія, що то так любить хвалитися, що вона знає відкрити те, чого інші не знають. Приплеснуло нарешті сьому розслідуванню ще й католицьке духовенство, яке тепер сіло на антибольшевицького коника.

Отже комісія розслідує. Розслідує у Вашингтоні. Розслідує у Нью Йорку, у Детройті. І ще буде розслідувати у Шикаго, а хто знає, чи не на Тихому океані. Сенатор Фиш, Нелсон фігурують на перший стороні. Як Фиш іритується, як Нелсон дверми гримає, — все на перший стороні.

А вислід того слідства? Відкрито давно відому річ, що большевицьке бюро торговлі в Америці; кромі торговлі займається пропагандою большевизму. Стверджено далі давно відому річ, що комуністи пробували захопити в свої руки робітничі юніі, але робітництво вже пізналося на їх фалшивих прислугах і вже більше фарбованих лисів у провідники не пускає. Стверджено теж давно зацвилу новинку, що комуністи пробували повести пропаганду в школах, але не навернули нікого навіть між дітьми. Стверджено те, про що вже воробці цвірінькають, що комуністи думали повернути на свій млин невдоволення та почуття расових кривд серед Муринів, але й се їм не вдалося.

Москва мала на Америку великі апетити. Московська „Правда" ще недавно писала, що комуністи мусять сотворити в Америці свідому комуністичну армію з 30 мільонів робітників і невдоволених фармерів. Тимчасом нині треба мати буйну фантазію, щоби приписати комуністам 30,000 прихильників. З сього числа половину має Нью Йорк, решта розкинена жмінками по цілій Америці.

Словом, комуністичний рух в Америці се кольосальна мізерота. Америці він не представляє ніякої небезпеки. Робити з нього велику небезпеку, як се робить Фиш, деякі шпиги й папа римський, се хиба забогато чести. З тим комунізмом, який тут є, дасть собі раду Америка з її здоровим, практичним розумом. Навіть розслідувати сей комунізм се тільки значить, що стріляти з рушниці у вош. А се навіть не вош, а тільки гнида.

О. Сновид.

XI. ЗЇЗД КП(Б)У.

28. червня закінчився XI. зїзд Комуністичної Партії України, себто — переважно російсько-жидівської в своїм складі — партії большевиків на Україні.

Очевидно всі резолюції Центрального Комітету ухвалила послушна більшість, постановила „вірно стояти" при Сталіні і поборювати всяких його „ворогів і супостатів". Але — в промовах комуністичних достойників пребогато було цікавого! Такого, що кидає понуре світло на большевицьке майбутнє...

От хліборобство. Комісар Рудзутак хоч заявив, що колективізація села іде повним ходом, але... але признався, що через знищення „куркулівських" господарств (поправді — взагалі селянських) — повстала велика вирва в продукції; збіжа, а заповнити її не встані на успіх насаджені колективи, бо не мають ні тракторів, ні худоби. Як казав Рудзутак, се „відбивається на товаровій продукції сільського господарства і — „на харчовім постачанню робітництва", іншими словами — **збіжа знов забракне і на експорт і для міст!** Та й з колективізацією не все гаразд. В наслідок стримання її (в знаним мартівським декрети Сталіна) — селяне **масами зачали тікати з „колгоспів"** (колект. господарств), а в результаті — **процент „колгоспів" тепер є нижчий, ніж був у жовтні 1929 р.**

Ще сумніша справа з сівбою. Показується, що відчувається страшний брак тракторів і взагалі машин хліборобських. Напр. знаний трест „Укртрестсільмаш" випродукував сіл. господ. машин на 10,265,000 карбованців **менше, ніж було потрібно.** Се преса большевицька зве „скандальним прогривом". Таксамо й з іншими трестами. Як підрахували на зїзді, — („Прол. Правда", 25. травня), всіма машинами, які є, можна обслужити лише 58% площі колгоспів і 17% площі самостійних сільських господарств, а **„більшість вропаю треба зібрати руками".**

Знов комісар Косіор оповів про страшний стан худоби на Україні: **Він зменшився навіть в порівнанню зі станом перед 1914 р.!** А одночасно сама місько людність збільшила споживання мяса в двоє. Коли зпочатку сього року большевики приступили до масового грабунку села, змушуючи всіх хлопів ставати наймитами совітських „фабрик збіжа", обурені й розлючені селяне зачали **нищити свою худобу,** щоб не діставалася грабівникам. А ось і наслідки: Як стверднли на зїзді („Прол. Правда", 4. VI.) — **стан худоби на Україні становить лише 67% стану минулого року!**

Так у хліборобстві. **Не краще в промислі.** Індустріялізація теж ніби іде повним ходом, але... але все се на папері. Бо разом з сим „зростом" іде страшне **пониження якости продукції** (нераз 30—50% браку) і **збільшення коштів продукції.** Як зауважив один делегат на зїзді, „ми майже на половину не виконали завдання, щодо зниження собі вартости. А кожен відсоток зниження щодо зниження собівар— се є 120—180 мілїонів карбованців. Коли ми їх не одержимо, то се значить, **що їх не можна вкласти в капітальне будівництво".** А се ж і є Ахилева пята цілої програми Сталина, т. зв. „пятилітки"! **Нема нагромадження капіталу, нема й розбудови соціялізму!** Не йде і легкий промисл. В містах „все ще бракує продуктів харчових, обуви, убрання, тощо" (Прол. Правда, 24. VI.). А що є — то дуже дороге. А в результаті — як заявив комісар Чубар — **„зниження реальної заробітної платні робітника в місті."**

Успіх большевицького експерименту залежить від того, чи удасться йому поставити на ноги тяжкий промисл і сколективізувати рільництво з помічю капіталу, нагромадженого на селі через шрубу податкову і через примусовий експорт збіжа, а в місті — через збільшення продуктивности фабрик і зменшенни їх коштів продукції. **І якраз сей XI. зїзд показав, що марні надії на се все!** Перед большевиками стоїть перспектива дорожнечі, нужди, хвостів перед склепами і — голоду. І, на жаль, не тільки перед большевиками, але й перед цілою Україною. Колись співали на Україні:

„Катерино, вража дочко,
Що ти наробила?
Край богатий, люд щасливий
Тай занапастила!"

Тепер сей богатий край, **колишній шпихлір Европи,** занапащують і нищать московські нові червоні царі.

Всі думки, всі сили всіх України повинні злучитися разом, щоб визволити сей край з нової пащини! Бо всі знаки на землі вказують, що терпець вже рветься українському народові на Наддніпрянщині; що положення большевиків чимраз більше захитується.

ОРГАНІЗАЦІЙНА ПЕРЕПИСКА

П. На яку адресу посилати гроші на Сиротинець при У. Н. Союзі?

В. На адресу У. Н. Союза з допискою, що ще жертва на Сиротинець.

П. Що робити, щоби діти отримували Дїточий Журнал, який видається накладом У. Н. Союза квартально в англійській мові?

В. Треба вислати адресу дитини до адміністрації „Свободи" і висилки журналу зажадати. Журнал виходить квартально і висилається просто на адресу дітей безплатно. Діти у віці понад 10 літ, себто такі, що вміють читати і можуть журналом користуватися тай є членами молодечого департаменту У. Н. Союза, можуть журнал отримувати даром, наскільки адміністрація „Свободи" буде мати їх адресу, щоби могла безпосередньо посилати. При посилці адрес треба подавати число відділу, щоби можна провірити, що адресат чи адресатка дійсно є членами організації. Щоби всі управнені до того діти могли отримувати дїточий журнал, то про це повинні старатися в першій мірі секретарі та взагалі відділові урядники, посилаючи адресп дітей „урядово". Однак діти, обезпечені в молодечім департаменті У. Н. Союза у віці понад 10 літ, можуть безпосередньо надсилати свої адреси і посилки журналу для себе домагатися. Таксамо треба повідомляти адміністрацію про кождочасну зміну адреси.

П. Яка є ріжниця між дїточим обезпеченнем після табельки 1-шої за 25 ц. місячної вкладки, і табельки 2-гої за 50 ц. місячної вкладки?

В. Обезпеченне після табельки 1-шої кінчиться, коли дитина кінчить 18 рік життя, а обезпеченне після табельки 2-гої можна продовжувати дійшовши повнолітности, аж до смерти з вкладками до кінця 70-го року життя. Понадто в обезпеченню після табельки 2-гої за 50 ц. місячно є так звані вартісні звороти („кеш сурендер, пейдом пайси, або екстендед іншуренс").

П. Після котрої табельки є корисніше дітей обезпечувати?

В. З огляду на посмертне оборони майже однакові, бо дають посмертну запомогу пропорціонально до вкладок аж до висоти $400. Обезпеченне в табельці 2-гій є корисніше для молодших дітей, бо ще вспіють осягнути суму $400 на случай смерти, закі дійдуть до 18-го року життя і на таку суму можуть оставити обезпеченні дальше. Для старших дітей, яке 10-літних, обезпеченне після табельки 1-шої вистарчить, бо в нім досягнуть сими $400 на случай смерти, а перейдуть до родів для повнолітних.

Коли дитина, обезпечена після табельки 2-гої за 50 центів місячної вкладки, дійде до повнолітности, то той, що її записав, прислає їй грамоту, яку можна замінятя на готівку, або на виплачене обезпеченя, або на безплатне продовжування обезпеченя на означений час, або може дальше оплачувати те обезпеченне аж до 70 року. Всі ті права є описані на грамоті.

Коли дитина, обезпечена після табельки 1-шої, дійде повнолітности, а зглядно, коли скінчить 18-тий рік життя, то мусить обезпечитися сама наново, себто вступити в ряди членів повнолітних, бо з тим реченцем її дїточе обезпеченне тратить правосильність.

П. Коли входить в життя уряд річного засідання головного уряду щодо звільнення молодіжи від оплати за орган по 30 центів місячно і котрі діти будуть до тої знижки управненими?

В. Ухвала та увійде в життя з днем 1-го вересня 1930 р., а зглядно від того дня по 1-шім вересню 1930 р., коли інтересовані наділяють відповідно зладжену апляцію про таку знижку і декларацію, що по скінченню 24-го року життя зобовязуються зачати повну вкладку платити.

Управненими до тої знижки є всі молоді члени до 25 року життя, котрі є обезпечені в нових родах обезпечення або до них приступати будуть. Знижка зачинається від 1-го вересня 1930 р. і до того часу платиться повну вкладку.

Гол. Канцелярія У. Н. Союза.

НА ТЕМИ ДНЯ

„АРМІЯ УКРАЇНЦЄФ В КАНАДЄ".

Не дивуйтеся, читачі, побачивши такий наголовок. Це не наш, але живцем узятий з нюйорської російської газети „Новое Русское Слово". Ця газета в більшій замітці розповідає про те, як „Ліга Британських Українців" на чолі з добре відомим в Америці Курдидиком та невідомим в Америці Біберовичем організує армію з „Сечей" у скількости 80,000 душ.

Армія ця має наступати з Канади на Одесу, щоби приєднати Україну до Англії. Така блискуча фантазія, що здоровій голові не прийде на ум. Та це „Новое Русское Слово" далі каже, що Курдидик та Біберович зробили короля англійського „Великим князем галицьким" і „Гетьманом всієї України". Ми ще до цього можемо додати, що на чолі походу з Канади до Одеси вступить сам король англійський, фельдмаршалом буде Курдидик, а віцекоролем Біберович. Ці відомости маємо з такого самого „певного джерела", як і „Новое Русское Слово".

А щоби ще більше вразити патріотичне цариро-руське серце редакторів „Нового Русского Слова", то додамо, що до цієї армії прилучається стотисячна армія „гетьмана" Полтавця-Остриницї, який іменований наказним гетьманом Полтавець вирушить на чолі стотисячної армії, яка складатиметься з тих його підданих, які тепер перебувають в чужинецьких французьких легіонах в Альжирі. Начальником штабу його буде покійний фельдмаршал Фош, який від цього на той час воскресне.

МАНУЇЛЬСЬКИЙ ГОВОРИТЬ ДУРНИЦЬ.

Старий комуністичний батько Мануїльський, як кажуть, сів у калюжу зі своєю промовою на останньому комуністичному партійному зїзді в Москві. Він, не спитавшись нюйорських „Щоденних Вістей", виголосив промову, в якій сказав, що світової революції немає чого сподіватися. А міжтим редактори „Щоденних" очікують „щоденного" вибуху її.

Мануїльський сказав таке: „Комуністичні партії в капіталістичних державах дуже слабі. Тоді, як капіталізм міцніє, ми, комуністи, спізнюємося в організованню революційних мас. Фашізм міцніє й приготовляється до повної ліквідації комунізму. Соціялдемократи перейшли до явного наступу проти комуністів. Якщо наші сили не зростуть, то комунізм зійде в підпілля. В Німеччині від року 1924 комуністична партія зменшилася до 120,000 членів, у Франції ми втратили 30% членів, в Англії з 12,000 комуністів тепер маємо тільки 3,500, також діється й в инших державах. **Комуністи виявили свою нездібність організувати страйки й народні маси відвертаються від комуністичних професійних союзів.** Як так далі буде, то надії на всесвітню революцію стануть тільки надіями".

•Аж нам соромно, як багато дурниць наговорив цей друг Леніна й комуністичний вождь. Хоч би читав нюйорські „Щоденні", то там би побачив, що справа зовсім не так стоїть. Забув сказати Мануїльський навіть те, що комуністи з успіхом розбивають юдії на користь капіталістів, що вони дезорганізують робітничий рух і підготовляють грунт для фашизму. Цеж позитивна робота. Крім того кадри фашистів комплетуються також з бувших комуністів, яким треба „революції" чи правої чи лівої.

ЩЕ ОДИН БЕЗРОБІТНИЙ.

„Гетьмана Полтавця Остриницю французи, як наші „приятелі" кажуть, „випендзілі" за межі Франції. Увесь „гетьманський двір" з міністрами й стотисячною армією здесь виїхав у безвісти.

Щож тепер буде робити в Нюю Йорку „Отаман Зимової Станиці Гетьмана Остриниці"? Чи й він свій „посольський двір" перенесе також за межі Нюю Йорку, чи буде старатися про уповноваження на представництво від иншого „уряду", вже „парисько-варшавського"?

— Мій чоловік ніколи не ходить без мене.

— Таж я часто бачу його самого на вулиці.

— Ну, так, одначе він каже, що все носить мене в серці.

Б. Дніпрянський.

ШЛЯХИ ВИЗВОЛЕННЯ ТА СУЧАСНЕ СТАНОВИЩЕ УКРАЇНСЬКОЇ НАЦІЇ ПІД БОЛЬШЕВИЦЬКИМ ПАНОВАННЯМ

(2)

У всякому разі українська нація не повинна служити чужим цілям, а навпаки, повинна змагатися за утворення власної суверенної соборної держави. Аджеж ми з певністю не знаємо, чи українські західні землі сталиби складовою частиною Совітської України, якби Польща та Румунія увійшли в склад Совітського Союзу, себто зробились теж совітськими республіками. Звичайно, що при такому розвитку подій становище українських земель взагалі мабуть покращалобн, бо Совітський Союз значно збільшився, і Сов. Росія може переставлаб так грабувати українську націю, як тепер. Тай московська культура значно зменшиласяб у розвитку своєї експанзії. Але чи не лишилисяб деякі українські землі тільки автономними частинами совітської Польщі та совітської Румунії або чи не булаб витворена з них окрема совітська республіка — цього ми не знаємо, бо доля українських земель не залежатиме від волі української нації, а від керовників московської совітської влади, якщо вона піде збройною силою поширювати межі свойого панования.

Тому західна вітка української нації повинна всі зусилля направити, щоб шляхом відповідної організації культурної, господарської та політичної виборони собі можливість для існования, себто добитися шляхом безупинної боротьби таких умов, які забезпечилиб їй можливість перебути той „переходовий час, поки відносини на Сході Европи не зміняться радикально, коли би не вдалося добитися повного визволення шляхом революції в Польщі ще до того. Бо сподіванки на чужу допомогу, можуть привести ще раз і до такого великого розчарування, як це сталося в звязку з крахом орієнтації на Антанту. Адже можливо, що Совітський Союз і взагалі не підтримаєтьсяя завдання визволяти українські землі, поки з тих чи інших причин і сам не загине. Таким чином надії на когось булиб такимиж безпідставними, як шкідливими, як свого часу було політичною утопією, коли не авантурою, сподіватися, що українську націю з царської неволі визволять Габсбурги або Гогенцолерни. Події таки привели до того, що за Центральні Ради німецькі й австро-угорські війська пануали на Україні, але до чого вони причинилися, ми вже знаємо.

Відповідальний долітичний провід української нації під колишнім московським ярмом майже не покладався свого часу на чужоземну допомогу, а посильно збірав та поширював свої сили, готувався до революції, боровся за автономію, школу, творив культуру і т. д. А як досягнуть західні Українці шляхом безупинної боротьби та самооборони нації, як також через належну організацію своїх сил певних прав, то це матиме велике значіння для будучини взагалі, а зокрема, якби західні українські землі напр. опинилися під совітською владою. Бо **не треба забувати, що від організації та сили української нації залежить, яка буде влада на наших землях.** Адже цілком можливо, що совітська, влада на західних землях може так організуватися, як на совітській Україні. Себто **у совітах запанують польсько-жидівські комуністи й будуть переводити такуж українофільську політику та українізацію, як це ми констатуємо по тамтой бік Збруча.** Таким чином з нашого погляду є більше певности, що совітська влада також з західнім землям справжнього визволення не принесе. Ми не маємо великих надій, що це взагалі станеться, але у всякому разі таке визволення прийде без належної волі української нації, буде результатом „високої" міжнародньої політики.

Взагалі з нашого погляду українська нація не повинна дуже покладатися на чужі сили. Бо, напр., можна припустити, що за допомогою Поляків чи Румунів, а також якої з великих держав українська нація по той бік Збруча моглаби увільнитися від большевицького режіму, але що сталосяб з нею, ми не знаємо. Можливо, що українські народні маси не дуже булиби вдоволені з того визволення й на Україні ще раз повторилисяб такі події, які відбувалися за Німців. Не виключене, напр., що Україна сталаб плянцдармом для походу на Москву та сама дише допомоглаб реставрації Росії. Така політична програма, так принаймні нам здається, може скорше підходити для генерала Скоропадського і хліборобів-гетьманців, ніж для українських націоналістів чи соціялістів. Колиж деякі українські демократично-республіканські групи покладають на такі міжнародні комбінації, то це їх емігрантська справа. Вони вже нераз робили подібні спроби, але без усяких гарантій, що з таких заходів щось путнє вийде. А така політична комбінація булаб доцільною тільки тоді, якби великі держави визнали цілковиту суверенність України і зобовязалися допомагати їй у боротьбі за своє визволення від чужоземної окупації, так як напр. підчас останньої війни вони визнали Чехословаччину та Польщу. Коли свого часу Е. Петлюра разом з Пілсудським робили заходи до походу на Київ, то українська делегація в Парижі й добивалася такого визнання та гарантії з боку Англії, Франції та Італії. И була надія, що принаймні Франція булаб визнала Україну, як визнала вона уряд Врангля, бо без згоди Українців тяжко було робити наступ на Україну. Але п. Лівицький, Тишкевич та Петлюра дуже вірили в майбутні успіхи й задовольнились дуже неясною декларацією Пілсудського. Це й було одною з причин розпаду української делегації у січні 1920 р. Тимчасом тодішне визнання України Францією малоб велике значіння для будучини, хочби й не вдавсяб бувший похід на Київ, як це справді сталося. Бо в такому разі Польща примушена булаб уважніше ставитися до боку Поляків, яку вони фактично вчинили, заключивши Рижський договір без згоди свого українського співника.

(Дальше буде).

НАЙБІЛЬША КНИГАРНЯ В АМЕРИЦІ
„СВОБОДИ"
УКРАЇНСЬКОГО НАРОД. СОЮЗА
83 GRAND ST., JERSEY CITY, N. J.
Вартість Книгарні $18,612.75.
Пишіть по найновійший каталог книжок Книгарні Свободи.
„SVOBODA"
P. O. BOX 346, JERSEY CITY, N. J.

З УКРАЇНСЬКОГО ЖИТТЯ В АМЕРИЦІ

ШИКАГО, ІЛЛ.

„Україна" про Всеукраїнський Конгрес в Америці. — Українська Школа.

Шикаговська „Україна" відкликається на подану свого часу в „Свободі" відозву про потребу скликання всеукраїнського національного конгресу в Злучених Державах.

„Україна" думає, що такий конгрес не на часі. „Україна" каже, що коли нюйоркські товариства не мають сили устроїти самої українську маніфестацію, то зайвим є пробувати устроювати ще більшу демонстрацію та кликати під свій провід усю Америку. „Україна" не вірить, щоби на заклик Нью Йорку приїхали делегати з дальших околиць.

Від трох літ існує тут Українсько-Американський Горожанський Республиканський Клюб 39. Ворди, який вважав своїм першим обовязком зорганізувати в себе вечірню дитячу школу. Школа розпочалася в квітні ц. р. — Учительство обняв член клюбу гром. С. Мусійчук. Організуючи школу, клюб не мав на думці ніякої конкуренції школам при українських церквах. Школу треба було конечно розпочати, бо кольонія віддалена на 5—6 миль від церков і діточкам задалеко їздити до церковних шкіл. Всі члени клюбу, це члени українських парохій, переважно української православної і почасти католицької. Дітей своїх беруть до церков і там учать релігії. Православна громада поперла змагання клюбу і школи, як лучить щирій національний громадянин. Зате парох католицької церкви на Оклей на вістку про отворення школи викликав з казальниці, що школа большевицька і учитель її большевик, та що діти в цій школі затрояться, бо навчаться отрояючої науки. Та видно, що такі голоси єгомосців вже тепер нашим людям не імпонують. Виклик з казальниці зробив тільки згаданий школі безплатне хосення оголошення, бо на першу вість про розпочаття школи висилалося 40 дітей. Заінтересованне школою стало надзвичайне. Заряд клюбу зажадав від сотрудника з Оклей відклику закидів. Він сего не зробив. На те членів клюбовці забрали свої діти з його школи, яку він провадив в „бейзменті" в тій самій кольонії. Казали, що не хочуть своїх дітей учити в школі рутенській, але в українській.

Доказом поступу школи був величавий концерт на закінчення шкільного року 19. ц. м. (липня) в гали паркової авдіторії Ріс Парку. Галя була заповнена по береги. Програма була дуже интересна і захоплююча. Найкращими точками були діточі співи патріотичних пісень та українські національні танки. В солях і дуетах виписалися найкраще сестри Шостаки, Риза, Матвіїв і Г. Сшморська. З деклямацій найзатішними були „Розрита могила" і „Чужа дитина не рідна", що віддали: М. Марчук і П. Риза. В танках гарно вивязалися: В. Риза в чумаку сольо і в проводі аркана, — та найменша пара 6-літніх танцюристів: Марійки Матвіїв і Лесі Мусійчука. Всі танки, як гайвку, Катерину, гопак колом ин. на домагання публики повторяли. Всі діти були в гарних українських строях.

Реферат про школу виголосив учитель. Із зворушаючими до сліз словами вручила учителеви від школи найменша учениця, М. Матвіїв, в подарунку камеру.

Виходячи з сали всі присутні говорили, що ще не бачили, щоб за три місяці науки хто поставив подібний концерт.

На другий день, в неділю, клюб зарядив для школи прогульку до Форе Прізерв, що притягнула велике число гостей. Були там Січові вправи, перегони й интересні забави для дітей та танки. Будучність школи дуже надійна. Заінтересования велике, бо заряд школи і клюбу в особах: І. Сціморського, М. Різи, В. Матвійова, П. Зарубія, М. Єнджейовського і К. Січевського — це люде невтомної праці.

Шикаговець.

МІТИНГИ ВІДДІЛІВ У.Н.СОЮЗУ

ПАТЕРСОН, Н. ДЖ. Тов. ім. Тараса Шевченка, від. 64, повідомляє своїх членів, що місячний мітінг відбудеться в суботу, 2. серпня, в годині 7.30 вечером, під ч. 435 Main St. Обовязком є кождого члена явитися на сім мітінгу і виривати свої вкладки як слід. Товариство більше за нікого не буде рушіти. — І. Вархолик, предс.; В. Матвіс, секр.

ЗІ СПОГАДІВ БЕСІДОВСЬКОГО.

(Бувший заступник радянського посла в Парижі, котрий покинув свою посаду).

Призначений до комісаріяту закордонних справ, Бесідовський оповідає про українські місії по деяких державах. Ці місії, як відомо, існували згідно зі старою конституцією совітської республики. Вони існували у Польщі, Австрії та Латвії, а також торгпредство у Чехословаччині.

Не можна омнути особи заступника Раковського в завідуваню українським наркомділом, Яковлева. Син члена союзу руського народу, ворожий у перші роки до революції, 1919 р. Яковлев вступає в комуністичну партію, робиться чекістом; замордувавши свого рідного батька і довівши до самогубства матір, Яковлев набуває узнання в комуністичній партії і отримує посаду у наркомділі.

Такими персонажами обдарувала Україну Москва в подяку за прихильність до неї.

В особі батька було подаровано чорносотенця та погромщика, в особі сина — запеклого чекіста.

Такі плоди єднання з Москвою!

Але звернемось до українських совітських посольств.

Яку ролю грали ці посольства до перетворення конституції совітських республик, крім догляду за українською еміґрацією та пропагандою в її лавах, про те Бесідовський нічого не каже. Мабуть робота ця була Бог зна яка видатна, тим більш, що властиво кажучи, і **українські представництва залежали** в останньому, рахункови від **Москви, а не від Харкова,** який сам мусів оглядатися на Москву.

Але цікаве становище утворилося після заведення нової конституції.

Тут наведемо слова самого Бесідовського.

„У Москві рішено було утворити союз совітських соціялістичних республик, яко конфедеративну державу. Була вироблена конституція, яка у своїй декларативній частині уділяла республикам, що входили до союзу, якнайширші права, включно до права виходити з союзу. **У своїй практичній частині конституція була багато скромнішою. Вона відбирала від України і те невелике, що було відвойоване підчас боротьби за федеративний устрій** (тут Бесідовський помиляється: це було вироблене підчас боротьби за національну незалежність та втрачене завдяки перемозі Москви, до якої долучилася зрада деякотрих Українців), **право мати окремі дипльоматичні місії за кордоном.** Це право не було в суперечности не тільки з конфедеративним устроєм держави, але навіть і з простою федерацією".

Навіть і те, що було обумовлене в конституції, не переводилось у життя.

„Згідно з конституцією совітського союзу **Україна отримала право** у тих державах, де вона мала політичні інтереси, **висувати своїх кандидатів на заступників голови, на посаду радника або першого секретаря.** Це було компромісове вирішення питання **після того, як відкинули цілком льогічне бажання „незалежної та суверенної", згідно з совітською конституцією України, мати свої окремі місії за кордоном. Це „право" України на практиці зараз же було введене до зера.** Рішено було, що Україна має політичні інтереси в Австрії, Чехословаччині, Італії, Франції, Польщі, Німеччині та Румунії. По декотрих з цих країв, де вже існували совітські посольства, зараз же почалися сутички з наркомділом. **Наркомділ до уперто не хотів призначати до цих країв українських радників.** В цьому опорі до переведення в життя конституції совітського союзу і Чичерін і Літвінов були в згоді.

„Перш за все вони заявили, що в совітське посольство у **Німеччині не може бути призначений український радник, бо Крестинський категорично стоїть проти цього.** Скінчилося на тому, що українським радником був призначений Аусем, але Крестинський швидко затуркав його і змусив залишити працю в посольстві. По відїзді Аусема **Україні так і не вдалося отримати місце радника у Берлині, яке їй належалося згідно з конституцією.** Листування з цього приводу межи Харковом та Москвою було повне різних цікавих подробиць, в роді заяви Крестинського, що уважати його за українського представника, бо його призвище кінчиться на „ський". Літвінов, памятаю, показуючи, мені цього листа, з їдкою іронією запитав, чи не призначено мене українським радником лише тому, що моє призвище кінчиться на „ський". Я збентежився і заявив, що **Літвінова не дурно уважають за відомого великодержавника та русотяпа,** а що коли він хоче зі мною говорити з цього приводу таким тоном, то я волію позбавитися приємности балаки з Літвіновим".

Видко, Літвінов трапив Бесідовському в сме сідло, бо й справді, щож у такого Бесідовського крім призвища на „ський"?

Літвінов поспішився перетворити свою увагу на жарт, але тут же заявив, що колегія наркомділа постановила задоволити бажання України та призначити українського представника у Берліні на посаду секретаря консульського відділу при посольстві. Так сверідно розуміли конституцію совітського союзу у наркомділі. **Замісць заступника посла Україна отримала... канцеляристав в одному з відділів посольства.** В цій справі, коли мова йшла про Україну, ліва нога Крестинського оказалася ініціюю від совітської конституції".

Розуміється, вина тут не ліва нога Крестинського, а ціла система московської політики в українській справі.

„Проте наркомділ цілий час заспокоював і тепер ще заспокоює Харків тим, що на випадок відновлення віднсин з Румунією Україна може висунути свого кандидата на полпреди в Букарешті".

Коментарів ці факти не вимагають.

(„Час").

КРАЇНА, ДЕ КОЖЕН МАЄ ЧАС.

Коли в Америці й Європі життя прибирає щораз скорше темпо та своїм головокружним ритмом виснажує нерви людей, що все спішаться горячково і ще більше стараються спішити, коли придумують усе над способами прискорени льокомоції, то тимчасом у велитенській Азії є велика країна, де „ніколи не спішно", і кождий має час. Тою країною є держава „Золотого Змія", Китай, що тепер увіходить у нову добу історії.

Китаець має все час. Та це не значить, щоби він не вмів пошанувати й оцінити значіння, ваги часу. Лише оцінює його інакше ніж Американець і під тим оглядом випередив білого на... тисячу літ.

Країна ця поділена на **дрібні селянські господарства,** „хаче" доцільно мати час. Одинокою думкою тих людей є спокій, мир.

Війни, повені, страшні пошести, піскові бурі, землетруси, голод — усе це переходить по цій країні та по тих людях витревалих, котрі все остаються тісамі та все „мають час".

На думку пересічного чужинця, Азійці є тупі, позбавлені індивідуальности, а тимчасом воно навпаки. Азійці ближчі до т. зв. людського „щастя" та відчувають його сильніше ніж інші народи. А їх „щастя" то резигнація, пропагована буддійськими священиками, заступниками Будди, який тому 2,000 літ здобув собі Китай.

Китайць уже з природи є стоїк*), тому не дасться ніколи вивести з рівноваги нетерпеливому і поспішаючому все чужинцеві.

Американець чи Европеець кричить: „До чорта, скорше, скорше!", а Китаець, служачий, послугач поглядає на нього з усмішкою:

— Чому кленеш чужий п...е, чому тобі так спішно? — Лише не пилуй! Піманг. Це звоpот такий популярний у Китайців, як хліб насущний. — Вже дістанеш своє.

Люди терпеливо ждуть по крамницях, у гостинницях, на базарах, чайнях. У чайні п'ють чай та погладають на сусіда напрати або з боку, чого він хоче, яку має справу? Бо кождий Китаець мусить мати якусь справу. **Нема неробів.** Кождий є свідомою частиною цілости. „Лише не спішся". Бож прецінь кождий дістане все, чого хоче тай часто Американець або Европеєць мусить признати з гіркою усмішкою, що таки Китаець мав рацію.

Ніде, навіть по найбільших китайських містах — за виїмкою портових міст — не можна побачити того страшного неспокою і того горячкового поспіху, що є такий прикметний для нашої доби.

Новочасно уладженими вулицями Пекіну ступають маєстатично, а поволи верблюди та глядять перед себе вудрими очима, а попри них пересуваються трамваї й автомобілі.

„Кождий має право до праці, кождий має свою частку тай кождий вдоволений з того". Свою працю розкладає собі на години від сходу до заходу сонця. „Піманг" — „Лиш без поспіху" — що відповідає латинському „festina lente" — „Спішися поволи" — кождий повторює собі.

Коли вмре богатий Китаець, несе його 20, 40 або навіть 60 людей на вічний спочинок під величавим, багряним, богато вигафтованим бальдахімом. Перед походом іде один із „жалібників" із гонгом. Біля марів ідуть поважно бонзи, що співають пісні, та духовники. Нараз озивається гонг і похід задержується. Ставлять великезний катафалок, посеред дороги, носії сідають, підібравши ноги. Купці з чаєм і тістоками та власники вуличних кухонь підбігають до походу. Чути розмови, „жалібний" похід покріпляється, курить, пє та відпочиває. „Померший прецінь має час на вічний спочинок; у всякому разі перед заходом сонця буде на місці". Що правда, підчас походу чути ридання жінок і сина зодітого на біло, але це все лише форма.

Своїх почувань Китаець ніколи не виявляє. Таксамо, хто спішиться або кленє, той не розуміється на добрих обичаях, на доброму тоні. Тому Китайці ногорджують чужинцями, бо вони не вміють заволодіти над собою.

Китайський селянин є замудрий, щоби того не зрозуміти, що їхати залізницею: з практичних оглядів це нераз корисне, але ніколи не питається про розклад їзди. Приходить до „великого каминного дому" (стації), присідає прикучивши, добуває люлечку, набиває її тютюном і не журиться зовсім цим, коли його поїзд приїде. Коли поїзд, що він ним має їхати, приїде щойно за 12 або 24 години, жде спокійно його приїзду, сидить і далі курить люльку. „Нема що спішитися, я й так на час приїду". — Піманг. Коли хтось застукав до дверей, мусить довго ждати, заки дверник йому відчинить. А дверник сидить непорушно на маті або при столі та... роздумує собі над чимсь. „Піманг". Навіщо спішитися.

Люди з давнішою культурою все є спокійні і більше зрівноважені. Таж і в інших людей, коли хтось дуже скоро говорить, уважають це ознакою недоброго тону. Люди з „давньої дати" все достойно спокійні, що нераз на деякого впливає аж образливо! А Китайці осягнули це вповні. Тому вони почуваються щасливими.

*) Стоіцизм, себто стоїцька фільософія, назва фільософа Зенона (490—430 перед Хр.), який в Атенах у Галереї із стовпами (стса) проповідував свою науку. Його прихильники, — стоїки — вважали фільософію вступом до життєвої мудрости, а чесноту найбільшим добром. Віден стоїк — це строгий, незломна людина, рівнодушна на зовнішні враження.

ЖАРТИ.

Учитель викладає про землю при помочі глобу. Хоче переконатися, чи ученики зрозуміли.

— Капралик, скажи мені, коли я тут на бігуні виверчу діру аж до споду глобу, то де дістанусь?

Ученик (син прокуратора): Перед суд.

Учитель: Чому?

Ученик: Аж ушкодження предмету.

Учитель: Алеж, Капралик, що ти говориш?

Ученик: Так, прошу пана професора, гльоб є власністю школи, то не вільно в ньому вертіти діри.

—o—

Синок: Мамо, ти любиш мене?

Мати: Самособою, сину.

Синок: То розведися з татком і вийди за нашого сусіда, що продає айскрім.

—o—

— Як поживаєте, що робите?

— Нічого не роблю. Служу.

—o—

— Ви так гарно зачесані! Певно богато часу потребуєте для такої зачіски?

— О так! Голова — то моє найслабше місце!

—o—

Гінденбург і Жиди.

Кажуть, що німецький президент, коли підчас війни був генералом, сказав: — Жиди дуже добрі вояки, та як їх дістати на фронт?

—o—

Думки 12-літньої.

— Страшно дивний чоловік той наречений нашої Марійки! Мені він каже: „Яка велика дівчина", а Марійці каже: „Моя маленька мишко!"

Lehigh Valley
Excursion
to
Coal Regions
$3.50
Round trip to
HAZLETON
Audenried & McAdoo
SUNDAY AUGUST 3rd
Special Train
Lv. Hudson Terminal 11.50 P.M. Sal., Lv. Exchange Place 90 Jersey City 12.10 A. M. Lv. Newark (Eliz. & Meeker Aves.) 12.35 A. M. Ret. Lv. Hazleton 7.55 P.M., Audenried 7.50 P.M., McAdoo 7.35 P. M. (Standard Time).
Tickets at Exchange Place or Journal Square. Tel. information Bureau, Montgomery 7000.

ЗАДИВЛЯЮЧИЙ ЗРІСТ У ПРОДАЖІ ЛІКУ.

Богато ліків завдячують свій зріст і популярність своїй лічній вартости і придбанню з того приводу своїм приятелям: Одним з таких ліків є Nuga-Tone, який має мільони приятелів по всіх частинах світа і є часто оголошуваний у цій газеті.

Богато років тому один доктор у Шікаго мав сильних пацієнтів ослаблених, страждучих і взагалі дихоторвав, спричиненого шлунковими недугами й затвердненням, що він видумав спеціяльний лік, аби викликати отруйні тіла і дати їм може якраз тим ліком, якого їм потрібно.

(Огол.)

ПОВІДОМЛЕННЄ. — ЙОНГСТАВН, ОГАЙО, І ОКОЛИЦЯ!

УКРАЇНСЬКО АМЕРИКАНСЬКИЙ ПОЛІТИЧНИЙ КЛЮБ повідомляє своїх місцевих і позамісцевих членів, що

МІСЯЧНІ ЗБОРИ

— відбудуться —

В НЕДІЛЮ, ДНЯ 3-ГО СЕРПНЯ (AUG.) 1930 РОКУ

в годині 1-шій пополудни,

В УКРАЇНСЬКІМ НАРОДНІМ ДОМІ.

Пожаданим є, щоби кождий член явився на зборах, тому, що є важні справи до полагодження в нашім Клюбі. У. А. П. Клюб запрошує також і не членів, що не стоять в нашім Клюбі, щоби прибули на збори.

На зборах будуть виголошені на місцевих урядників.

Заразом повідомляється Трості в нашого Клюбу, що ТРОСТІСЬКІ ЗБОРИ відбудуться в Народнім Домі в суботу, 2. серпня в годині 7-мій вечером. Не явившіся Трості на зборах заплатять кару.

Юрій Присташ, голова; Іван Григорчук, скарбник. Стефан Мош, секретар.

ЖІНКА З БІЛИМ ВІЯЛЬЦЕМ.

(Китайське оповідання).

Чуанг-Чен з провінції Сюнг був славний вчений. Був такий мудрий, що відрікся всього туземного. Тому, що, як побожний Китаець, не вірив у вічність, не оставало йому нічого іншого, як глядіти на недомагання людей, які тужили за богатством і за почестями. Не була вся радість його душі здоровив її:

Це вдоволення мусіло бути дуже велике, бо Чуанг-Чена не смерти вважали святим. Чуанг-Чен за життя, коли йому генії (духи) дали позволили жити, любив ходити цвітучими левадами, бамбусовими гаями та пахучими городами і глядіти на далекі блакитні овиди, де плили білі хмари. Так жив і навіть не знав, чому. Одного дни, коли йшов цвітучими гаями, горбами Наніго, найшов серед кладовища; де спочивали мертві, змучені туземною мандрівкою. Були під могилками з випаленої цегли. Вчений, як глядів на безконечні ряди, подумав про призначення людини.

— Так, це туди, до тієї слінної вулички ведуть усі цляхи життя. А цей, що сюди дістанеться, ніколи вже назад не вернеться.

Не була це ніяка надзвичайна думка, але містилося в ній все, що Чуанг-Чен придумав своєю фільософією. Тому, що був дуже образований, не жадав ніякої втіхи від червоного порцелянового змія, що лежав над ворітьми кладовища. Похожаючи вдумчиво між рядами гробів, стрінув нараз молоду жінку, що була в жалобі. Се мала на собі довгий білий одяг із грубої матерії. Підійшла до якогось гробу та стала обвівати великим віяльцем свіжу ще глину. Чуанг Чен був вельми цікавий, що це може бути, тому підійшов до молодої жінки та дуже чемно подоровив її:

— Позвольте мені поставити одно питання: хто спочиває в цьому гробі й чому так овіваєте глину? Я фільософ і шукаю причини цієї радости, але не можу найти.

Молода жінка без упину овівала свіжий гріб. Зачервонілася та похилила голову, але на питання старого фільософа взагалі не відповіла. Не зважала на нього й без упину овівала. Здавалося, що всю увагу зосередчує на ручку, що мала великим, жалібним віяльцем. Чуанг пішов далі та дуже жалів, що не дізнався причини тієї її роботи. Хоч вірив у сутність всякого почитання, то таки цікавило його, чому тота молода жінка так дивно поводилася. Ця жінка, що сиділа біля свіжого гробу, подразнила його цікавість. Це йому ще ніколи не траплялося. Рішив саміська:

— І на це не можеш прийти!

— То присягну на пять літ.

— Ніколи, Ліо, присягай лише на добу, доки не засохне глина на моїм гробі.

У тінь нагробника, а вона так сказала йому:

— Я чула, як ви питалися моєї пані, що значить її дивна поведінка. Відповім вам за неї з чемности та за яку дрібницю, щоби я могла купити собі від духовника молитву, щоби я ще довго прожила.

Чуанг-Чен витягнув гаманець і дав жінці гріш.

Жінка на гробі — оповідала наймичка — це пані Ліо. Вдова по одніи великім учениім на імя То. Він помер тому тиждень після довгої недуги. Ліо плакчить на його гробі. Любилися дуже. Колиж пан То найшовся на смертній постелі, не міг рішитися покинути своєї жінки. Не міг і уявити собі, щоби його жінка мала остати тут сама. Одначе він був добрий, тому примирився з цим і поручив себе долі. Підчас його недуги пані Ліо сиділа все біля його постелі та вневолювала його, що він не пережие його, що з ним поділиться його домовинною, як діялися з ним його ліжком. Одначе пан То відповів їй:

— На щось такого не можу пережити.

— Ну, коли вже мушу пережити тебе, то знай, що ніколи вже не буду жінкою другого. Буду бачити денне світло сама

— Ні, ні, ні, ні!

— То присягну на пять літ.

— Ніколи, Ліо, присягай лише на добу, доки не засохне глина на моїм гробі.

Пані Ліо присягнула, а пан То замкнув очи на віки. Її очі потопали в сльозах. Її нігті поздирали оксамитне лице. Одначе все має свій кінець. Три дни по пановій смерти біль пані Ліо був уже не такий страшний. Молодий студент пана То висловив бажання, що прийде відвідати паню Ліо, щоби висловити їй співчуття з приводу смерти свого вчителя. Вона самособою була свідома того, що не може відмовити його бажанню. Юнак цей був дуже благородний і гарний. Сказав їй, що вона дуже мила та що дуже рад любити її. Вона позволила йому говорити. І позволила вдруге відвідати йому її. Це й причинною, чому пані Ліо сидить на гробі свого чоловіка та повіває глину на його гробі: бо хоче, щоби скорше висохла.

Стара жінка скінчила оповідати, а Чуанг-Чен міг думати над тим, що сказала йому. Вчений подумав собі:

— Молодість тревае лише короткий час. Орел молодости позичає крил лише молодим жінкам і мущинам. Правду сказати, пані Ліо є вельми чесна жінка, бо не хоче зломити свого пречення.

— Показується, що пес, якого ви продали мені як хорта, тепер виростає на собаку зовсім іншої раси.

— Так, так. Не дармо приповідка каже: „Не вір як собаці!"

В КРАЇНІ ПАНУЮЧИХ І ПОНЕВОЛЕНИХ.

Поспішний поїзд мчиться у південну Японію, відки можна переправитися до берегів півострова Корея, яку Японія заняла в 1905. році після китайсько-японської війни, а в 1910. році окончено анектувала.

Коли переїздимо Японію, пізнаємо її спеціяльну красу. Це поправді великий сад — типічно японський.

На залізничих стациях не побачите грядочок цвітів, як деінде: навіщо цвітів, коли вздоль довкола стільки природної краси? Зате нема стації, де не було би уявлень, у яких можна наточити собі холодної води та вмитися підчас спеки. А всюди на стації можна купити собі „о бento", рижу з усякими закусками: трохи зеленини й трохи риби. Ця перекуска дбайливо уложена в чималій деревяній коробці, до того додано деревяні паличочки та чистенький, паперовий „обрусик. Це дешевий та смачний обід, який доповните збаночком віддару зеленого чаю. Все це разом коштує 40 сенів, а обід у залізничім возі коштував би два єни.

Сонішній ранок. На шкільних майданах усюди повно молоді: мають руханку під голим цєбом. Ряди сильних дітей роблять тут віддихові вправи, деінде малі хлопці проводять військові вправи. Один із хлопців стоїть попереду та високим голосочком дає прикази. Військовий інструктор в однострої доглядає цього та поправляє.

На стації в Кіоті шкільний поїзд: около 16-літні хлопці в середне-шкільних одностроях із офіцирном-інструктором. Два хлопці-трубачі давали по військовому знак до наступу. Не забуваймо, що Японія країна мілітаризму.

Переправа зі Шімоносекі до Фусану тревае майже вісім годин. Перед північю всидете на корабель, а в осьмій рано ви в портовім місті Фусані, де вже жде поїзд, щоби вас відвезти далі.

— — — — — — — —

Корея — це зовсім щось інше ніж Японія. Там гори і долини вкриті свіжою зеленю, а тут нас окружають сумні, нагі стіжкоподібні горби, фіялково забарвлені на вершках, а жовтаві в долі.

Довкола Фусану лише такі сумні стіжки, а в їх стіп іще сумніші хатини тубильців: сірі, з глини виліплені буди, дуже нужденні людські притулки. Довкола побережа є кілька справжніх залізно-бетонових будинків; це осідки японських урядів. А біля тих гарні японські домики. Тут живуть „панії", японські урядовці й службовики. А там у стіп горбів оподалеки живуть ті найубожші: поневолені тубильці.

Такі краєвиди цілий день по дорозі з Фусану до Кеіжа. Стація гарна, поїзди новітні, шлях дуже добрий, — це вже Японці тут усе вибудували. Одначе зате удалюються по домашньому: між станційними урядовцями та службовиками не побачите Корейця. Цей є все лише носієм або робітником, що робить найтяжчу працю.

В Кеіжі, головнім місті, це ще більше впадає в очі: між курумаями (тими, що тягнуть візки), між носіями або робітниками не побачите Японця.

На деяких улицях ставлять цими електричної залізниці, ряди корейських робітників пряшують тут при 34 степени (Реомюра) тепла тяжкими джаганами, а над ними стоїть усе малий, але добре відживлений Японець, що дає приказ. На кожім углі бачите громадку носіїв із деревяними рамами, що перекладають привязані до плечей. На таких рамах носять усе можливе: навіть дві скрині, привязані до рами, їх убогий вигляд сам за себе говорить, що працюють за дуже малі гроші. А Корейців дивовить у Японію, як дешеву робучу силу. Сотки тисяч Корейців працюють у державних і приватних підприємствах в Осаці й інших японських містах.

Японія цим робом виконує и кольонізаційну систему: не пропустить корейської жінки, най так привеселює Корейців женитися з Японками. Таким перемішанням ради би довести до винародовлення корейського народа. Що для дітей тих Корейців у Японії не основують шкіл, це самозрозуміле.

В Кореї Японія побудувала чимало шкіл. Та по більшости є це японські школи, для дітей Японців, що там живуть, аде до них приймають і корейських дітей. Основали також школи для корейських дітей. Статистика виказує, що корейських шкіл було в 1920-тім році загалом 561 та що в них учила половина вчителів японських, а друга половина вчителів корейських. Дітей в корейських школах у тому році було 103,266. **Щож це для сімнацять-мілионового народу?** Така історія вічно повторюється серед поневолених народів...

Одначе тяжко винищити нарід, який має богату історію. Корейці, яких культура давніща від культури всіх европейських народів, були колись учителями Японців. Японські святині, старі малюнки та статуї, це все наслідування корейського старинного мистецтва. Місто Кеіжо повне памяток давнього кореського мистецтва: в кождій вулиці побачите старинні ворота, старинні святині. Одначе Японці не відносилися з пієтизмом до тих памяток старовини. Перейдете такою старовинною брамою на місці бувшої святині небес і найдете тут серед гарного саду великий готель, побудований державою: із святині зробили чайвню та концертову салю...

І чимало інших таких прикладів: за старовинними воротами є будинки урядів, шкіл і т. п. **Із старинними святинями в своїй рідній країні Японія так не робить.**

Кіжо це мальовниче, романтичне, гарне місто. Довкола окружене скелями гротескових формацій: ідете якоюнебудь улицею, все бачите перед собою цікаву купу скель. Корейці мають у місті свою окрему дільницю: це місто з вузенькими вуличками, з каміннями, якось дивно виглядають чими домиками. Це все домики партерові, невеличкі вікончечка є аж під кривлею, так що знадвору не побачите нічого, що діється в середині, лише де є відчинені двері, побачите, що там у середині виглядає привітливіше ніж зовні, що там є й огородець.

Якось таємничо це виглядає — хто зна, що там часом діється? Там у ці вузенькі вуличики подеколи впаде японська поліція, шукає змовників...

А звичайно щось найдеться й арештують. Хоч загально панують про спокій і мир, то такі припадки трапляються вельми часто.

Нервові Клопоти.

Слабі, болючі нерви, неспокійний сон — то умучує, цуженє знесилення вранці, походять з запору і хлопотів травлення. Нуга-Тон скоро перемагає запір. Він зужиє отруї з тіла, зміцнює й обудовує кишки до здорового їдання, дає нову силу й міць нервам і мускулам, уломлює апетит і регулює клопоти травлення.

Нуга-Тон збільшує доставу червоної, здорової крови, усуває причину подразнення нирок і міхура, дає силови й другі ліки і накінці дає твердого здорового тіла на гоині осени.

Коли ви брали Нуга-Тон лише через кільна днів, ви зачуєте чутися сильнійші, здоровійші й більше енергічні, ваше спання є спокійнійше і відсвіжуючим і житє набирає нового значіння. Ви можете дістати Нуга-Тон в кождій аптиці. Коли ваш аптикарж не має його, то попросіть, щоби замовив троки для вас від свого гуртовника.

DR. K. M. KRATYSHYI

УКРАЇНСЬКИЙ ЛІКАР-ХІРУРГ І АКУШЕР

2191 Professor St., Cleveland, Ohio. (Против українського банку).

Телефон: Atlantic 2054.

ПОМАГАЄ СКОРО І ПЕВНО! ПОМАГАЄ СКОРО І ПЕВНО!

„Я переконалася на собі, що ГІНДУ БРЕНД ЗІЛЛЯ помагає скоро і певно. Довший час терпіла я на нестравність жолудка, біль в околиці серця і короткий відлих. Я думала, що прийдеться скоро умерти, бо різні медицини не давали помочі. Нинішний успіх завдячую славним Гінду Бренд Зіллям". Це слова пані М. Дрей, 180 Larchmont Ave., Larchmont, N. Y.

Ціна за пачку $1.00, 6 пачок за $5.00.

НЕВДОВОЛЕНИМ ЗВЕРТАЄМО ГРОШІ.

BARON A. BOBAK,

307 EAST 18th ST., NEW YORK, N. Y.

ВИБРАНІ УКРАЇНСЬКІ МЕЛЬОДІЇ

НА РЕКОРДАХ

ВІКТОРА-VICTOR

МОЖЕТЕ ДІСТАТИ КОЖДОЇ ХВИЛІ В БАЗАРІ

СУРМА

В НЬЮ ЙОРКУ,

THE MUSIC YOU WANT WHEN YOU WANT IT ON

VICTOR RECORDS

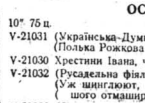

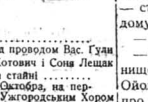

ОСЬ СПИСОК ДЕЯКИХ:

10" 75 ц.

V-21031 (Українська-Думка, № 1 ..... (Полька Рожкова ..... Трембіта Орхестра, під проводом Вас. Гуди

V-21030 Хрестини Івана, часть 1 і 2 ..... Федор Котович і Сона Лещак

V-21032 (Русадельна фіялочка. — Дірава ми стріха на стайні ..... (Уж шинглюют, закрывают касарню. — На Октобра, на першого отмашируєме .... Адела Кешелик з Ужгородським Хором

V-21026 (Старосвітська Коломийка ..... Співає О. Явний (Пропив вінці на стайні ..... Співає О. Явний і П. Рихлівська Українська Орхестра Апольського з співом

V-21024 (По броду, по броду, полька ..... Співає О. Явний і П. Рихлівська (Прийди весно ..... Співає П. Рихлівська Українська Орхестра Апольського з співом

V-21020 (Гуцулка і Українська Сербіан ..... (Української Орхестра Апольського

V-21014 (Гуцулка з коломийкою ..... (Аркан ..... Українська Орхестра Апольського

V-21027 (Прийшов до дівчини, було понеділок ..... (Дали сте ми мамусь за море широке ..... А. Барна і Ко.

V-21019 (Пігнала воли на Буковину, танець ..... (Мама ся злостить, мазурка .... А. Барна і М. Поточак Сільська Орх.

V-21018 (В моїм городі, танець ..... (Моя пшениця не сходить, танець ..... А. Барна і М. Поточак Сільська Орхестра

V-21029 (Ей, був я паробочок!—Ей, Боже мой, чо мам робить зо жалю? (Пошод би я „мила, до вас нечер. — Кеди я копоче сівав? .... (Ужгородський Хор

V-21011 (Зелена рута жолтий цвіт ..... (Мила моя ..... Ужгородський Хор

V-21023 (Дорання, полька ..... (Солярини, Оберок ..... Дмитро Козел і його Укр. Орхестра

V-21015 (На параді, полька ..... (Гомін весни, вальц ..... Дмитро Козел і його Укр. Орхестра

V-21013 (Весела, полька ..... (Швель польска ..... Дмитро Козел і його оркестра

V-21025 (Коломийка тернопільська ..... (Швель польска ..... Укр. Сільська Орх. М. Слободяна з співом

V-21022 (Коломийка скалатська ..... (Козак для старих .... Укр. Сільська Орх. М. Слободяна з співом

V-21021 (Козуче молоко, коломийка ..... (Татра, вальц ..... Майнерська Орхестра з співом

V-21012 (Через річку ..... (З тої гори високої ..... о. М. Марушак

V-21009 (Мельник шукає кумів ..... (Красна дівице, коломийка ..... Г. Григорчук і Ко.

V-21007 (У чужої жінки, часть 1 і 2 ..... Г. Григорчук і Ко.

Хто замовляє 10 рекордів, тому оплачуємо самі почту. Додаємо безплатно голки до грамофону. Замовлення виконуємо так точно, як лише можна. Обслуга чемна і скора. Великий вибір рекордів дає нам можність заспокоїти вимоги кождого покупня.

SURMA BOOK and MUSIC CO

103 Avenue A, (між 6-ою і 7-ою вулицею) New York City.

Telephone: DRY DOCK 3752.

НАЙНОВІШІ КНИЖКИ, КОТРІ МОЖНА НАБУТИ В КНИГАРНІ СВОБОДИ

Дереш Петро: КУМИС. Оповідання з часів революції на Україні ..... 50 ц.

Г...щук Осип: КРОВАВІ СЛІДИ. Оповідання з визвольної війни ..... 65 ц.

Монкевич Борис: СЛІДАМИ НОВІТНІХ ЗАПОРОЖЦІВ. ..... 65 ц.

Лотоцький Антін: КУЖІЛЬ І МЕЧ. Історична повість з кінця XV і початку XVI століття ..... 65 ц.

Вволлес Люіс: БЕН ГУР. Історична повість з часів Христа ..... 65 ц.

Сергій Шелухин: ЗВІДКИ ПОХОДИТЬ РУСЬ. Теорія Келтського походження Київської Руси з Франції, з Географічною карту ..... 75 ц.

ТЕАТРАЛЬНІ КНИЖКИ:

Уків Косовський: ЗАКЛЯТИЯ ЯР, драма на 5 дій ..... 30 ц.

Павло Дудак: ДВІ ЖЕРТВИ ЗА ВІРНУ ЛЮБОВ, драма в 3-ох діях. ..... 40 ц.

ПАРТИТУРИ:

ОЇ, фантастична комедія на 5 дій $1.25

МАРУСЯ БОГУСЛАВКА, історична драма на 4 дії 75

КАПРАЛЬ ТИМКО, мельодрама на 5 дій 75

Повищі книжки можна набути в книгарні Свободи. Сих книжок маємо тільки по кілька примірників.

"SVOBODA,"

81-83 GRAND ST., (P. O. Box 346) JERSEY CITY, N. J

ДРУКАРНЯ

У НАРОДНОГО СОЮЗА „СВОБОДА"

виконує старанно, дешево і на час всякі друкарські роботи як: СТАТУТИ, ПРОГРАМИ І ТІКЕТИ НА КОНЦЕРТИ, ПРЕДСТАВЛЕННЯ, ПІКНІКИ І БАЛІ, ЯК ТАКОЖ КОВЕРТИ І ЛИСТОВІ ПАПЕРИ ДЛЯ БРАТСТВ, ТОВАРИСТВ І СЕСТРИНЬ.

"SVOBODA"

81-83 GRAND STREET, JERSEY CITY, N. J

Євграф Дольський.

НА ВАКАЦІЇ.

— До чорта!

— А хай це, не знаю що!

— Щож вам сталося?

— А вам?

— Сто сорок! Тяженька кровавиця!

— Сто сорок?

— Щож у цьому дивного? Так сто сорок!

— А то зійшлося! Мені також украли точно сто сорок.

— Вам також?

— На жадь!

— Щож тепер пічнемо?

— Треба буде повідомити.

— І люди дізнаються так про двох дурнів. Перепрашаю, я хотів сказати: про одного дурня.

— Нічого, нічого... Маєте рацію: коли гроші пропадуть, то нече камінь у воду...

— Я мало зі шкіри не вискочу! Можна збожеволіти! В половині дороги з Ленінграду до клімятичної місцевости, в якійсь ді... — дуже перепрошую — в якімсь там Вороніжі — стій... Вертайся, братіку, до дому!

— Не їдете далі?

— Якжеж можу їхати на літнище без сотика при душі? Ойой! Цілісеньку зиму мріяти про виїзд, щадити, відмовляти собі всього — та так дати пошитися в дурні...

— Розумію вас... Ми товариші недолі.

— Не розраджуйте мене! Прошу, не розраджуйте мене! Ах, мої гори, мої гіронькі! Сухум*) мое розкіщне!... Ах, з якою приємністю вибив би я його по лиці! Раз! І ще раз!

— Перепрошую... Коли не помиляюся, то ви їхали з Ленінграду до Сухуму?

— Так. Один дурень, а саме я, їхав із Ленінграду до Сухуму.

— Бачите, а інший осел, не ви, — дуже перепрошую — лише я, їхав із Сухуму до Ленінграду.

— І що?

— На жаль... Той осел...

— Себто?

— Я. Мріяв про те, що виїде з того проклятого, остогидлого Сухуму та житиме цілі два тижні в Ленінграді. Ой ой ой! Цілісеньку зиму мріяти про Ленінград, щадити, відмовляти собі всього і так дати пошитися в дурні!

— Розумію вас — ми товариші недолі.

— Не розраджуйте мене! Прошу не розраджувати мене! Ах, ти мій Ленінградоньку!

— Ленінград! Дітом?! Тьфу!.. Того вже не розумію.

— Перепрошую, я не кажу цього до вас, одначе треба бути остаточним дурнем, щоби в літі їхати з...

— Ленінграду до Сухуму!

— Я зовсім не це хотів сказати! Зовсім навпаки! Море!

— Говорила-їхала! Море! А Нева? А ті ваші Фонтанка та Мойка! Це справжня краса!

— Нева? Фонтанка? Що ви балакаєте! Прошу лише подумати! Краса — це цівденне небо, гори, повітря, сонце...

— Так, так, так, і небо, і повітря, і сонце, і гори, та лише в Ленінграді!

— В Ленінграді нема гір! Є лише болото!

— Болото? Таж це роскіш! Нечувана роскіш!

— Знаєте що?

— Що?

— Коли ви так захоплюєтеся нашим Ленінградом, то я хотів зробити вам одну пропозицію.

— Прошу дуже.

— Ось ключ від моєї ленінградської хати. Дам вам за циску і моя господиня харчуватиме вас два тижні.

— Не може бути! А чим я вам за те віддячуся?

— Вашою сухумською хатою і харчем.

— Жартуєте!

— Дуже рад! Дуже рад! Ось записочка, прошу її дати моїй жінці. Вона все зробить для вас! Все! Все! Таких пригод не забувається.

— Прошу — ось ключ і лист. У бюрку є томик Чехова, а в ньому два червінці. Можете їх узяти собі.

— Спасибі! Спасибі! Прошу віддати жінці ще й цю записочку, вона позичить у знакомих кілька червінців і дасть вам їх ще тогосамого дня.

— Отже ідемо?

— Славно!

— До Сухуму!

— А я у Ленінград!

— Спіціться, пане, вже другий давіцок!

— Дякую вам! Дяк... Дя...

(З російського переклам М. Н.)

*) Сухум, або Сухумкале — Кавказичка, лічниє місцевість (колись турецька твердиня) в Закавказі над північно-східнім берегом моря. Місто в окрузі Кутаіс мало до війни 6 тисяч мешканців.

ЗАГИН ЧОЛОВІКА.

Кінець. Баста. Нїякого спочуття до людей не лишилось у мойому серці.

Ще вчора, до шестої години у вечір, я співчував і шанував людей, а нині не можу. До крайної точки докотилась людська невдяка.

Ось учера за моє спочуття до ближньої людини я страшенне пострадав і може навіть стану перед народнім судом в недалекій будучинні.

Баста. Зачерствіло моє серце. Нехай ближній на мене не рахує.

А йшов я вчера вулицею. Йду я і бачу — народ наче стоїть, зібравшись біля воріт. І хтось руками трясе і взагалі бачу — щодія. Підходжу. Питаю, з якого приводу метушня.

— Та ось, — кажуть — тут ногу зломив один громадянин. Іти тепер не може.

— Та вже, — кажу — як же тут іти!

Розштовхав я публику і підходжу ближче до місця події. І бачу — якийсь чоловік лежить справді на плитуарі. Пика в нього страшенне біла і нога в штанці зломана. І, лежить він, сердечний друг, о-перш-ність головою об самий одвірок і бурмоче.

— Мовляв, досить слизько, громдяни, даруйте. Їшов я і впав, звичайно — нога — річ нетрівка.

Серце у мене горяче, спочуття до людей багато і взагалі не можу дивитися на загин чоловіка на вулиці.

— Братчики, — кажу — та може він член союзу. Тим не менше ще треба щось почати.

І самий, звичайно, кидаюсь до телефонічної будки. Викликаю скору поміч. Кажу: „Нога зломана у чоловіка, поспішіть на адресу".

Прибуває карета. В білих балахонах сходить звідтіля чотирох лікарів.

Розганяють публику й укладають потерпілого чоловіка на носилки.

Між іншим бачу — той чоловік зовсім не бажає, щоби його клали на носилки. Тручає всіх чотирох лікарів здоровою ногою і до себе не допускає.

— Пішли ви, — каже — всі чотири лікарі сюди-туди! Я, каже, може до дому спішуся.

І самий, знаєте, мало не плаче.

Записали моє прізвище і відїхали.

І щоби я після такого факту ще розтрачував своє благородне серце — ніколи в світі. Нехай убивають на моїх очах чоловіка — ніяк не повірю. Бо — може для кінознімки його вбивають.

І взагалі нїчому не вірю — час такий невіровірний.

— Що, думаю, за помішання ума у чоловіка?

І раптом наступило деяке замішання. І нагло чую — мене кличуть.

— Го, — кажуть — ти, батьку, викликав карету скорої помочі?

— Я, кажу.

— Ну, так, — кажуть — доведеться тобі через те відповідати по всій суровости революційних законів. Бо даремне карету викликав — громадянина штучна нога зломилася.

М. Зощенко.

ДРІБНІ ОГОЛОШЕННЯ

ЗМІНА АДРЕСИ.

Моя теперішня адреса є:

Rev. JOHN HUNDIAK,

460 FIRST STRAAT, TROY, N. Y.

ФАРМА НА ПРОДАЖ.

Продам свою фарму дешево з будинками і засівом. Готовитися до: 17-51

DMYTRO COLLO

DES ARC, ARKANSAS

НА ПРОДАЖ

ФАРМА 65 акрів зі всіи при тверднй дорозі. Земля ... кавсь найліпше надається на ... довлину, нові забудування, 4 ... 2 кліжки, 2 телят, 2 молоді кози ... курей і вся машинерія. Фарма ... ходиться між трома великими ... ми, де є добрий збут на всі ... та. Продається задля браку ... хай приїжджає особисто. Ціна ... Ціна $4,500 загіля. Довідатись у:

JACOB WARSZONA.

45 Grand St., Amsterdam, N. Y.

ПРОДАЄ ДОМИ

в місті НЬЮ ЙОРКУ і околиці

Українська Фірма

С. ФЕСОЛОВИЧА І М. КОБЗІСТОГО EXCHANGE REALTY CO.,

41 East 7th St., New York City. Tel. Orchard 9677. 16-

НА ПРОДАЖ ДВОФАМІЛІЙНИЙ ДІМ

лота 100x125, 200 курей і 10 кліток. Добра нагода для України, бо ... ди Україні і роботу можна дістати скорше як деінде. Місце добре, ... ється на годівлю качок, близько ... ди, де можна повити рибу. Хто ... ших хотів би купити сей дім, то нехай приїжджає особисто. Ціна при ... ступна. По інформації пишіть до:

ANDREW ZAHUTA.

Belmont Ave., So. Plainfield, N. J.

РЕЛІГІЙНІ ОБРАЗИ

150 РІЖНИХ ОБРАЗІВ зі святими, в гарних кольорах, на добрім папері, розмір 15½x20 інчів. Ціна за одеи з пересилкою 50 центів. За надісланим 15 ц. марками поштовими висилаємо великий ілюстрований каталог. Агентом і шториkам значний опуст. Замовлення посилайте на адресу: 47-56

UKRAINIAN BAZAR

170 E. 4th ST., NEW YORK, N. Y.

ПЕРШИЙ УКР. ПОГРЕБОВИЙ ЗАКЛАД В НЬЮАРКУ І НА ОКОЛИЦІ

Ми робимо гарні похорони

ПО $150

Без різниці як далеко возвисність, кличте нас!

Office: 485 Avon Avenue.

Phone: Terrace 8882, або Waverly 1636, Newark, N. J.

ВАСИЛЬ І МАРІЯ МУЗИКА

УКРАЇНСЬКІ ПОГРЕБНИКИ

ДВА ОФІСИ:

NORTH SIDE: 2157 W. Chicago Ave. Phone: Brunswick 7767 або 7768.

SOUTH SIDE: 4054 So. Hermitage Ave. Phone: Hemlock 5500.

CHICAGO, ILL.

ПЕТРО ЯРЕМА

УКРАЇНСЬКИЙ ПОГРЕБНИК

ЗАЙМАЄМОСЬ ПОХОРОНАМИ В ВИНОНА, МІСКОНСІН, NEW YORK І ОКОЛИЦЯХ.

129 E. 7th STREET, NEW YORK CITY

Telephone: Orchard 2563

PROBAK BLADES

make your DOUBLE-EDGE RAZOR (old or new model) a BETTER RAZOR or your money back!

Guaranteed by PROBAK CORPORATION

Subsidiary Safety Razor Co., Inc.